

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012
- Definitieve goedkeuring

1. INHOUDELIJK

Dit ontwerp van decreet werd op 18 november 2016 principieel door de Vlaamse Regering goedgekeurd (documentnummer VR 2016 1811 DOC.1240/2).

1. Samenvatting

Zoals aangegeven bij de principiële goedkeuring stuurt het ontwerp specifieke elementen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 bij, i.e. het decreet dat voor het Vlaamse Gewest de in-, uit-, doorvoer en overbrenging van defensiegerelateerde producten, ander voor militair gebruik dienstig materiaal, ordehandhavingsmateriaal, civiele vuurwapens, onderdelen en munitie regelt. Die wijzigingen hebben als doel een correcte en effectieve toepassing van het decreet te garanderen.

Concreet betreffen de wijzigingen aan het decreet vooral bepalingen over de volgende onderwerpen:

- doorvoer;
- transparantie;
- handhaving;
- controle op het eindgebruik; en
- de verplichtingen voor erkende wapenhandelaars.

Daarnaast gaat het over de rechtzetting van materiële fouten, van ongelukkige redacties en van vergetelheden en fouten.

2. Advies SERV

Het advies van de SERV werd aangevraagd op 24 november 2016 en hierop kregen we een antwoord op 19 december 2016.

I.v.m. het advies van de SERV op het ontwerp van decreet stellen wij vast dat de sociale partners in dit dossier aangeven dat zij niet tot een consensus konden komen.

De brief van de SERV bevat dan ook enkel de verschillende standpunten van de werkgeversorganisaties VOKA en UNIZO enerzijds en van de werknemersorganisaties ACV, Vlaams ABVV, ACLVB anderzijds.

Deze standpunten geven uiting aan de moeilijk te verenigen elementen in deze wetgeving die inderdaad een aanvaardbaar evenwicht zoekt tussen ethische controle en ondersteuning van economische belangen.

De voorgestelde wijzigingen, gebaseerd op een ruime consultatieronde onder de belanghebbenden, zijn m.i. weliswaar allen evenwichtig en zoeken het compromis waardoor zij wellicht door beide partijen als onvolkomen worden beschouwd.

Het gaat vaak echter om bestaande maatregelen (rapporteringsverplichting, algemene beperkende maatregelen, ...) of noodzakelijke maatregelen (hervorming van de doorvoercontrole) die zowel de transparantie als de duidelijkheid ten goede komen.

Gelet op het ontbreken van een gemeenschappelijk standpunt werd het ontwerp van decreet ongewijzigd aan de Raad van State voor advies voorgelegd.

3. Advies van de Raad van State

Het advies van de Raad van State werd aangevraagd op 24 januari 2017 en verkregen op 23 februari 2017 (nr. 60.890/1).

Het advies bestaat uit slechts één algemene opmerking en drie bijzondere opmerkingen.

De algemene opmerking van de Raad gaat over de verhouding tussen het Wapenhandeldecreet en de dual-use verordening¹, de vuurwapenverordening² en de anti-folterverordening³. De Raad stelt dat er een overlapping lijkt te bestaan tussen de goederen waarop het voorliggende ontwerp betrekking heeft en die verordeningen.

Zoals de Raad zelf stelt in een voetnoot bij het advies betreft deze problematiek in concreto enkel de Vuurwapenverordening: De dual-use verordening en de anti-folterverordening worden enkel aangehaald als inspiratiebron voor bepaalde definities of als *complementaire* uitvoercontrole-instrumenten, om duidelijk te maken dat in de opmaak van het Wapenhandeldecreet rekening gehouden werd met hun materieel toepassingsgebied (zie in dat opzicht onder meer bijlage 3 bij het Wapenhandeldecreet).

Betreffende de vuurwapenverordening is het inderdaad zo dat er sprake is van een overlappend toepassingsgebied. Titel 3 van het Wapenhandeldecreet regelt immers – onder meer – de *uitvoer* van civiele vuurwapens, onderdelen en munitie – allemaal gedefinieerd in artikel 2 van het decreet –, wat door de wisselwerking tussen de definities en artikel 3 en 4 van de verordening overeenkomt met het

¹ Verordening (EG) nr. 428/2009 van de Raad van 5 mei 2009 'tot instelling van een communautaire regeling voor controle op de uitvoer, de overbrenging, de tussenhandel en de doorvoer van producten voor tweëerlei gebruik'.

² Verordening (EU) nr. 258/2012 van het Europees Parlement en de Raad van 14 maart 2012 'tot uitvoering van artikel 10 van het Protocol van de Verenigde Naties tegen de illegale vervaardiging van en handel in vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie, tot aanvulling van het Verdrag van de Verenigde Naties ter bestrijding van grensoverschrijdende georganiseerde misdaad (VN-protocol inzake vuurwapens), en tot vaststelling van uitvoervergunningen voor vuurwapens, hun onderdelen, componenten en munitie en maatregelen betreffende de invoer en doorvoer ervan'.

³ Verordening (EG) nr. 1236/2005 van de Raad van 27 juni 2005 'met betrekking tot de handel in bepaalde goederen die gebruikt zouden kunnen worden voor de doodstraf, foltering of andere wrede, onmenselijke of onterende behandeling of bestraffing'.

materieel toepassingsgebied daarvan. Titel 3 bevat dus geen uitbreiding van de vergunningsverplichtingen. Dit werd al besproken in de memorie van toelichting bij het Wapenhandeldecreet (pagina 31), waarin onder meer werd aangegeven dat *“het extra-communautair verkeer in dit decreet weliswaar integraal geregeld wordt, maar dat er rekening gehouden wordt met enkele belangrijke inhoudelijke elementen die in de Vuurwapenverordening zijn opgenomen”* en dat *“de verordening lidstaten op enkele punten verplicht tot de aanneming van nationale wetgeving”*. De bepalingen in titel 3 zijn in dat opzicht niet in tegenspraak met de verordening en, vooral, de rechtstreekse werking ervan. Integendeel, de bepalingen zijn veelal noodzakelijk om: 1) gevolg te geven aan de verplichting in de verordening om in nationale wetgeving bepaalde maatregelen te voorzien; en 2) de beoordelingsmarge die de verordening vaak voorziet in te vullen. Een voorbeeld van het eerste is artikel 9, tweede lid van de Vuurwapenverordening. Een voorbeeld van het tweede is artikel 10 van de Vuurwapenverordening, waarbij artikel 41 en 42 de gevraagde beoordeling verder invullen, maar bijvoorbeeld ook de vraag in artikel 40 naar een eindgebruikersverklaring inpikt op de vereiste om rekening te houden met overwegingen omtrent het voorgenomen eindgebruik, de ontvanger, de geïdentificeerde uiteindelijke ontvanger en het onttrekkingsgevaar (wat met de loutere voorlegging van een invoervergunning zoals voorzien in artikel 7 van de Vuurwapenverordening in de praktijk erg moeilijk zou zijn).

Om te verduidelijken dat de voorschriften in Titel 3 over de uitvoer van civiele vuurwapens, onderdelen en munitie, betrekking hebben op de verplichtingen in de Vuurwapenverordening – en daarop een noodzakelijke aanvulling vormen – werd dit nu uitdrukkelijk vermeld in artikel 29 van het Wapenhandeldecreet (artikel 18 van het ontwerp). De “vergunning” waarnaar in artikel 30 en 38 verwezen wordt is in het geval van uitvoer dus de uitvoervergunning conform artikel 4 van Vuurwapenverordening Nr. 258/2012. Bepalingen in het Wapenhandeldecreet die algemeen verwijzen naar vergunningen “vermeld in het decreet” of naar “vergunningen vermeld in artikel 38” zijn dan ook op deze uitvoervergunningen toepasselijk.

Daarnaast werd in artikelen die expliciet van toepassing gemaakt zijn op *“vergunningen [...] die op basis van dit decreet zijn toegekend”* een bijkomende verwijzing naar EU-Vuurwapenverordening Nr. 258/2012 toegevoegd om te verduidelijken dat deze ook van toepassing zijn op vergunningen, vermeld in artikel 30 en artikel 38 van het Wapenhandeldecreet, die hun rechtsgrond vinden in EU-Vuurwapenverordening Nr. 258/2012 (en dus niet alleen op vergunningen die hun rechtsgrond vinden in het Wapenhandeldecreet). Het gaat daarbij over artikel 43, 46, 47 en 48 van het Wapenhandeldecreet (artikel 25, 29, 30 en 31 van het ontwerp).

Een andere belangrijke wijziging in het licht van de Vuurwapenverordening betreft de bepaling over doorvoer in artikel 30, waaraan werd toegevoegd dat er bij doorvoer met overlading geen vergunning nodig is als het gaat over een uitvoer vanuit een EU-lidstaat (artikel 19 van het ontwerp). Dit werd in de praktijk al toegepast omdat uitvoervergunningen die op basis van de Vuurwapenverordening werden toegekend ook in andere lidstaten geldig zijn.

De eerste bijzondere opmerking van de Raad (paragraaf 4) gaat over de verwijzingen in het decreet naar het informele, multilaterale exportcontroleregime “Wassenaar Arrangement”. De Raad stelt dat van het Wassenaar Arrangement een definitie moet worden toegevoegd aan artikel 2 van het Wapenhandeldecreet. Deze is nu voorzien in het nieuwe artikel 2, punt 7°, van het ontwerp dat aan artikel 2 van het Wapenhandeldecreet een punt 20° toevoegt.

De tweede bijzondere opmerking van de Raad (paragraaf 5) gaat over het nieuwe artikel 4, § 2, 2°, van het Wapenhandeldecreet – ingevoegd met artikel 4 van het ontwerp – dat onder meer “de persoon die de goederen op het Belgische grondgebied voorhanden heeft” verantwoordelijk stelt voor de aanvraag van vergunningen en voor de indiening van kennisgevingen. De Raad stelt dat het past er op te wijzen dat deze bepaling geen afbreuk doet aan het vereiste vastgelegd in wat artikel 4, § 1, van het Wapenhandeldecreet wordt, namelijk dat de band met het Vlaamse Gewest blijkt uit de woonplaats of de zetel van de aanvrager, dan wel uit het feit dat de uitvoer of overbrenging daadwerkelijk over het grondgebied van het Vlaamse Gewest verloopt. De reden waarom in artikel 4,

§ 2, 2°, van het Wapenhandeldecreet wordt verwezen naar het Belgisch grondgebied is nochtans eenvoudig. De bevoegdheidsverdeling tussen de gewesten is primordiaal geënt op de locatie van de maatschappelijke zetel of woonplaats van de aanvrager, maar deze maar is pas aan de orde – anders gezegd: er is pas een vergunningsplicht – als de goederen vanop het Belgisch grondgebied uitgevoerd worden, vanop het Belgisch grondgebied ingevoerd worden of door het Belgisch grondgebied doorgevoerd worden. Pas dan moet bekeken worden welk gewest bevoegd is en dat hangt dus af van de van de maatschappelijke zetel of woonplaats van de aanvrager. Als die in het Vlaamse Gewest is gevestigd is het Vlaamse Gewest bevoegd, ook als de uitvoer weliswaar van op het Belgisch grondgebied plaatsvindt, maar niet van op het Vlaams grondgebied. Een bedrijf dat in Vlaanderen gevestigd is, maar zijn goederen uitvoert vanuit een opslagplaats in Luik moet in dat opzicht een vergunning aanvragen in het Vlaamse Gewest en niet in het Waalse Gewest, hoewel de goederen vanuit het Waalse Gewest uitgevoerd worden. Deze opmerking moet dus niet leiden tot een aanpassing van het ontwerp.

De derde en laatste bijzondere opmerking van de Raad (paragraaf 6) gaat over het nieuwe artikel 46, § 3, laatste lid, van het Wapenhandeldecreet – ingevoegd met artikel 29 van het ontwerp – dat bepaalt dat de Vlaamse Regering aan toezichthouders ook de hoedanigheid kan toekennen van officier van gerechtelijke politie. De Raad stelt dat de toevoeging van het woord “ook” verwarring scheidt verwarring en best weggelaten wordt. Het woord werd dan ook verwijderd.

4. Andere wijzigingen

Los van het advies van de Raad van State werden een paar bijkomende wijzigingen aangebracht aan artikel 2, 8, 30, 47 en 48 van het Wapenhandeldecreet (i.e. aan het huidig artikel 2, 6, 19, 30 en 31 van het ontwerp).

De wijziging aan artikel 2 betreft het punt 9° met de definitie van de term “gevoelige goederen”. Deze wijziging verduidelijkt dat de term “gevoelige goederen” niet alleen van toepassing is op de defensiegerelateerde producten die voldoen aan de omschrijvingen van de conventionele wapens in het VN-register die zijn opgenomen in resoluties 43/36L en 58/54 van de Algemene Vergadering van de VN, maar op de op de defensiegerelateerde producten die voldoen aan de omschrijvingen van de conventionele wapens in het VN-register in zijn laatst gepubliceerde versie. Bovendien voegt de verwijzing naar resolutie 58/54 niets inhoudelijk toe; terwijl resolutie 43/36L het VN-register introduceerde is resolutie 58/54 immers enkel een van de jaarlijkse resoluties over het VN-register.

De wijzigingen in artikel 8 en 30 van het Wapenhandeldecreet betreffen in de eerste plaats de uitzonderingen op de systematische vergunningsplicht voor doorvoer met overlading/herlading voor bepaalde landen als land van eindgebruik. In het voorontwerp worden deze uitzonderingen sowieso voorzien voor alle lidstaten van de EER en van de NAVO en krijgt de voor de Vlaamse Regering de mogelijkheid om de vrijstellingen uit te breiden tot een of meer lidstaten van het Wassenaar Arrangement. De aangebrachte wijzigingen brengen de lidstaten van de NAVO op het niveau van de lidstaten van het Wassenaar Arrangement, eerder dan op het niveau van de lidstaten van de EER. Dit betekent dat de vrijstellingen op de systematische vergunningsplicht voor doorvoer met overlading/herlading niet automatisch gelden voor lidstaten van de NAVO, maar dat de Vlaamse Regering uitdrukkelijk beslissen voor welke lidstaten van de NAVO de vrijstellingen gelden, net als ze dat moet doen voor de lidstaten van het Wassenaar Arrangement. Op die manier kan de Vlaamse Regering bepalen dat doorvoer met overlading/herlading naar bepaalde lidstaten van de NAVO te gevoelig is om systematisch vrij te stellen van vergunning en tegelijk doorvoer met overlading/herlading naar andere lidstaten van de NAVO wel vrij te stellen.

De wijzigingen in artikel 47 en 48 van het Wapenhandeldecreet betreffen de bestraffing van de poging om een inbreuk op het Wapenhandeldecreet te plegen. De dCSG ontving immers signalen vanuit het Openbaar Ministerie dat de huidige formulering van artikel 47 mogelijk niet zou toelaten om bepaalde gedragingen te bestraffen die nochtans strafwaardig zijn, in het bijzonder het verwerven van wapens of onderdelen daarvan op het Internet met de intentie om deze (zonder vergunning) in te voeren, maar waarbij de betrokkene nooit in het bezit komt van de wapens of onderdelen omdat deze geblokkeerd worden door douane- of politiediensten of zelfs koerierdiensten. De aangebrachte wijzigingen maken simpelweg *elke* poging tot inbreuk op het Wapenhandeldecreet sanctioneerbaar, waarbij de gedragingen die eerder waren opgenomen als verduidelijking van wat onder poging verstaan werd, nu opgenomen zijn als gedragingen die met poging *gelijkgesteld* worden (en op dezelfde manier bestraft worden als het misdrijf op zich). Dit sluit ook meer aan bij de oorspronkelijke formulering in artikel 8 van de wet van 5 augustus 1991 betreffende de in-, uit- en doorvoer [...] van wapens.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Zoals aangegeven bij de principiële goedkeuring heeft dit ontwerp van decreet in principe geen impact op de begrotingscontrole of op de huidige toewijzing van middelen. Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 24 oktober 2016.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Zoals aangegeven bij de principiële goedkeuring heeft dit ontwerp van decreet geen weerslag op de lokale besturen.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

Zoals aangegeven bij de principiële goedkeuring heeft dit ontwerp van decreet in principe geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

Ook voor dit punt kan verwezen worden naar de principiële goedkeuring van het ontwerp.

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012 en aan de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed te gelasten voornoemd ontwerp van decreet en de bijbehorende memorie van toelichting, in naam van de Vlaamse Regering, in te dienen bij het Vlaams Parlement.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS

Bijlagen:

- ontwerp van decreet tot wijziging en optimalisatie van diverse bepalingen van het Wapenhandeldecreet van 15 juni 2012
- memorie van toelichting
- ontwerp van geconsolideerde versie
- concordantietabel voorontwerp-ontwerp
- advies nr. 60.890/1 van de Raad van State van 23 februari 2017